

JUSTITICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

O s'és de classe o no s'és esquerra

ORGAN DE LA UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

Del Catalanisme al Socialisme

Les eleccions de diputats a Bèlgica

Què ha passat a la petita Bèlgica el dia 27 de novembre? Perquè a nosaltres, socialistes, les dades electorals que han publicat els diaris burgesos no poden satisfer-nos.

Tothom sap que es tracta d'un país de menys extensió territorial que Catalunya, per bé que d'una densitat de població no superada, en conjunt, per cap altra nació. I són molts els que sabem també que el poble belga poseeix un alt esperit de civilitat i de ciutadania que li permet actuar d'una manera ben remarcable entre els pobles més civilitzats d'Europa.

Els treballadors belgues estan en la seva gran majoria agrupats en dues organitzacions nacionals: la socialista, formada pels obrers de la indústria i el comerç—principalment els primers—i la catòlica, dirigida per la clerecia, que reté els pàgesos. Són, més que tot, agrupacions d'interessos—sobretot l'última, que ja ho pot trobar en la fe i en les creences del passat el seu aglutinant i el seu impuls—que comprenen sindicats, cooperatives, mutualitats, grups esportius, caixes d'estalvis, centres culturals, etc.

Cada obrer i cada pàges troba en la seva organització respectiva el costat que necessita en tots els moments de la vida. Això explica el difícil que és que un treballador es passi d'un cantó a l'altre.

Resumint, podríem dir que els treballadors del camp estan dominats pels catòlics, i els de les poblacions d'importància són socialistes. Jo recordo una explicació que em donava un company que ocupa un lloc de responsabilitat a la Central d'Educació Obrera, amb motiu d'una visita meua a la Casa del Poble de Brusselles, sobre els mitjans de lluita i de penetració socialista als medis rurals. "La cooperativa—deia—és el nostre mitjà de penetració, procurant donar-li sempre el caire que correspon a les necessitats econòmiques de cada comarca i de cada poble. El que passa és que el trapàs en bloc no és fàcil i el canvi individual es troba frenat per la por de perdre la part personal d'interessos i els avantatges econòmics de les organitzacions catòliques, ja arrelades."

Una cosa que cal aclarir. Les organitzacions catòliques de caire econòmic són posteriors a les primeres actuacions marxistes. Varen veure que els obrers de les ciutats començaven a organitzar-se, i els capellans de tota mena, amants, varen córrer a fer el mateix amb els pàgesos, abans que hi arribessin els socialistes.

Anem ara a les eleccions del 27 de novembre.

El partit socialista, que tenia 70 diputats a la Cambra disolta, n'ha obtingut 73, guanyant-ne 3. Alguns diaris burgesos parlen de la decepció dels socialistes, que esperaven obtenir els 78 llocs que tenien a la legislatura 1925-1929. Però el que no han dit és que el partit socialista ha tingut 867 mil vots, contra 820 mil a l'any 1925, o siguin, 46 mil de més. Fent comparacions amb les eleccions de 1929, n'han guanyat 64 mil.

El que ha succeït és que els liberals han perdut 28 mil vots, quedant reduïts a 341 mil, i els nacionalistes flamencs, de 132 mil han passat a 117 mil; i aquests vots perduts per liberals i nacionalistes—vots burgesos gairebé tots—han passat gairebé en bloc al partit catòlic, que ha vist així com els seus pujaven de 840 mil a 880 mil. És el mateix fenomen que hem vist a Catalunya, on els vots burgesos han anat també al partit que els oferia més garanties de resis-

(Segueix a la pàgina 4)

El somni ja és realitat. Catalunya ha reprès la seva història i la seva veu torna a fer-se oir en el món per mitjà de l'instrument que avui per avui és el símbol suprem de les democràcies: el Parlament. La data del 6 de desembre ve a establir una profunda i necessària separació entre dues èpoques de la nostra història col·lectiva. Ha passat per sempre l'època de les unions sagrades, de les solidaritats nacionals. Ara comença l'època de les divisions i de les lluites. Fins avui els problemes col·lectius es movien en un pla estrictament i excessivament polític. D'ara endavant es mouran—amb una netedat que fins avui no havien obtingut—en un pla estrictament social, essencialment econòmic. I si per a la resolució d'aquells problemes polítics s'imposava la unió i la solidaritat de tots els catalans, avui, per a la solució d'aquests

problemes econòmics, s'imposa la divisió neta i precisa de la nostra societat en les dues grans fraccions que la componen: en explotats i explotadors, en proletaris i capitalistes.

Aquesta—i no altra—és la situació que tenen davant seu els partits que integren el primer Parlament de Catalunya. I és necessari en front d'ella cada partit adopti, d'una manera ben neta i indubitable, la seva posició. O amb el proletariat o amb el capitalisme. Tant els partits declaradament burgesos—la Lliga—com els declaradament proletaris—el nostre—ja s'han situat automàticament, per llur pròpia raó d'ésser, a cada banda de la barricada.

No són avui dia possibles les situacions grises que fins ara han prevalgut en certes fraccions polítiques. Si fins ara llur política tenia un motiu plausible, avui ja ha estat superat. Mentre

les seves reivindicacions no han estat aconseguïdes, aquests partits han pogut viure una vida brillant, sense veure's obligats a deixar veure la inconsistència del seu programa amb relació a l'hora que vivim i la seva impotència ingènita per a resoldre cap dels problemes vitals que afecten al proletariat, i al qual han declarat voler servir. Mes avui que han aconseguit tot allò que de fonamental propugnaven, si volen subsistir es troben davant la ineludible necessitat de sumar-se, d'identificar-se amb una de les dues grans forces que avui representen un valor autèntic en la política i en l'economia: el proletariat o el capitalisme.

Puix, o s'és de classe o no s'és res. I no s'és d'esquerra, si no s'és—substancialment—de la classe que representa l'únic esquerrisme avui dia possible: els proletaris.

L'Ateneu Polytechnicum parla...

(Discurs llegit el dia 6 pel company Palmada, vice-president de l'A. P., davant el micròfon de Ràdio Associació.)

L'Ateneu Polytechnicum, convidat pel Foment de la Sardana a contribuir a la divulgació de l'important moment històric que vivim, lluny de tot partidarisme polític, ha acceptat amb goig la invitació. El nostre goig té dos motius:

Primer, el caire cultural de la iniciativa. Segon, l'oportunitat d'escampar als quatre vents, a fi que tothom en tingui'sment, les il·lusions, els anhels i les inquietuds dels obrers estudiosos de la nostra terra, l'afany que senten de veure's realitzats i el que esperen de la restauració autònoma de Catalunya.

No m'entretindré a glossar la transcendència de la data d'avui; està prou en la consciència de tots els catalans. Però sí que no vull deixar de parlar-vos de quelcom que serà nou i sorprenent per a molts: el fet que ens ha portat a l'hora actual.

Molts, per peresa mental, adopten la còmoda posició de suposar que l'obtenció de les nostres primeres llibertats té quelcom d'atzarós, d'artifici o bé de miracle. Volen creure que no ha estat més que la coincidència d'una sèrie de circumstàncies, que fan que avui ens trobem on som. Nosaltres, els que no creiem en miracles, sabem prou bé l'origen i la causa d'aquestes circumstàncies.

Fa uns quinze anys, uns quants homes abnegats, malgrat l'estat apassionat en què vivíem els obrers, iniciaren una tasca difícilíssima en els medis que freqüentaven. No era pas cosa fàcil aconseguir conduir per altres viarans la majoria de nosaltres, totalment assimilada a l'ambient que ens voltava. Mes la continuïtat, el fervor, l'exemple d'aquells homes, que, sense dir-se catalanistes, feien viure en la nostra ànima la dignitat nacional; aquells homes que sentien i vivien les nostres lluites de classe com a obrers que érem, però que mai no negligien per a finalitats més sublims, feren desvetllar la nostra consciència d'homes. I és que aquests altres ho-

mes es donaven perfecte compte que sense la col·laboració del proletariat català era talment impossible aconseguir cap reivindicació nacional; per això se'ns apropiaven sense estridències i no es cansaven de repetir-nos: "Per a sentir el catalanisme no basten les inquietuds primàries provocades per les exigències biològiques elementals; no basta una pura consciència de classe. Per a sentir el catalanisme en el concepte elevat i humà que té per als homes d'esquerra, no basta una simple consciència de burges, de proletari, d'estudiant o de màquina; cal una plena, generosa i multiforme consciència d'home."

"I els homes nascuts a Catalunya o incorporats a la nostra vida—que això és indiferent—per a arribar a posseir una valor ben humana i ben original, han de començar per ésser ben catalans. Els catalans que no ho són, no són res; no poden ésser res. Si volen ésser quelcom sense ésser catalans, cal que comencin—i la cosa no és pas fàcil—per ésser castellans, o francesos, o rifenys."

Totes aquestes argumentacions si bé al principi no eren escoltades amb interès, amb el temps anaren infiltrant-se a les nostres consciències, turmentant el nostre esperit de la mateixa manera que els diàlegs de Sòcrates turmentaven les joventuts d'Atenes. Aquestes idees redemptores anaren conquistant el proletariat i donaren els seus primers fruits a l'any 1924.

Les mesures adoptades contra els professors signataris de la lletra de protesta pel cas del professor Deshawers, director del Laboratori de Psicologia experimental, produïren una viva indignació entre tots els alumnes de la Universitat Industrial, i aquests, amb tota l'espontaneïtat, abandonaren les aules en companyia del professorat. Més de set cents joves treballadors col·laboraven conjuntament en un acte de ciutadania.

Després de sis anys seguits de conspiració, tots plegats, obrers i intel·lectuals, unificats pel mateix ideal, forjà-

rem la data de 14 d'abril, obra magna de la consciència obrera. Distintes perspectives es dibuixen en l'horitzó dels nous dies. Els corrents democràtics afalguen les consciències i ens omplen de fe en l'avenir. La vella llibertat burgesa, privilegi dels poderosos, s'està esfondrant i per damunt la roca viva de la justícia s'enlaira als cels la nova llibertat que a tota èmpara, ensems que a tots obliga al compliment del nostre deure. És per això que el Parlament de Catalunya, les noves Corts Catalanes, filles d'aquesta nova consciència, ens obren el cor a l'esperança. Nosaltres creiem que pel camí per on hem recorribat les primeres llibertats aconseguïrem, més enllà, la redempció del poble que sofreix i treballa.

Nosaltres, els homes de l'Ateneu Polytechnicum, per damunt de totes les prerogatives que pugui portar-nos el nou règim autòmic, sols volem assenyalar les noves possibilitats obertes a l'expansió de Cultura. El saber no pot continuar éssent un privilegi dels rics, sinó que cal que sigui un dret de tots i un privilegi de la intel·ligència.

És a l'Escola primària on cal fer la selecció i des d'allí, siguin quines siguin les possibilitats econòmiques dels escolars, s'ha de garantir als més aptes l'ascens als estudis universitaris. Aquesta situació està avui gairebé aconseguïda als països capdavaners de la civilització, per mitjà de beques nombrosíssimes i escoles tècnico-professionals.

A casa nostra, fins avui no s'ha fet gairebé res. Tan sols paraules, paraules. Darrera aquesta justa reivindicació segueix el dret dels no seleccionats a obtenir una cultura general superior a la que poden obtenir a l'escola primària; és per a aquesta multitud que existeixen els nostres Ateneus. Mes aquestes institucions, que gairebé sempre es mantenen gràcies al sacrifici anònim dels treballadors, no poden sortir mai, malgrat llurs esforços, d'una vida precària, passant grans faties per a garantir la seva

(Segueix a la pàg. 4)

ECOS DE LA SETMANA

Estan d'ullera!

Amb el ritó eloqüent: "L'esdevenidor és nostre", deia *La Veü* de dilluns:

"La magnífica impressió d'eficàcia i disciplina que donava l'espectacle colpidor de l'antic Balzu de l'Arr Modern, diumenge al migdia, era com la concreció i la síntesi d'una doctrina i d'una conducta. Era un poble en l'exercici actiu, de la ciutadania. Era un poble est el sentit totalitari, en la integritat complexa dels seus estaments."

I era un dinar de dues peles i de gent que les tenien per gastar-les. Però els de Tarascó d'un àpat en diuen l'exercici actiu de la ciutadania. Tot l'enorme estol dels sense-feina i de la pobrissalla queden exclosos—segons la gent de la Lliga—de la categoria de ciutadans. No ens han dit res de nou; però ens agrada que parlin clar.

Una al·lusió als del B. O. C.

Fou en el mateix àpat i la féu el senyor. Cambó en les paraules següents: "Saludo els aliats que treballaren, a tots els indrets de Catalunya, amb nosaltres; i saludo aquells que, sense estar incorporats a la nostra organització ni estar sotmesos a la nostra disciplina, ens han aportat llur valuós concurs." Vaja una manera d'assenyalar!

Per a acabar-ho d'aclarir

L'inquiet senyor Estelrich—home simpàtic, que si no fos la tara del seu jesuïtisme integral seria una excel·lent persona—havia escrit ja a *La Veü* del dia 2, parlant de la massa neutra, els conceptes següents:

"Els socialistes aliats i hostes protegits (!) de l'Esquerra són massa febles, massa diluïts, per a poder atreure's les masses, més potser per insuficiència de les persones que de la doctrina. Els qui—per llur actitud intervencionista i, almenys verbalment, catalanista—poden prosperar dins l'obrerisme català, són els comunistes: els del B. O. C., no els altres."

Res no podríem afegir que pogués subratllar la vergonya d'haver escrit uns ratlles semblants.

Ja saben els nostres obrers cap on van les simpaties de la Lliga. L'enemic—l'únic enemic—som nosaltres.

Una gran vergonya per a la República

Tota la Premsa burgesa ha silenciàt el cas vergonyós de l'afer de la Telefónica. L'actitud del Parlament—ofegant tota veu ciutadana—ha estat quelcom depriment. No es pot parlar dels escàndols de la concessió dictatorial a una empresa estrangera. Darrera hi ha el poder dels EE. UU. i la cosa és tabú.

Quan es discutien les llibertats de Catalunya—tan miserablement regatejades—uns senyors molt sabiosos i molt importants anaven amb la boca plena de la sobirania intangible.

La sobirania de la República i la nostra dignitat col·lectiva han quedat ara fetes dos penjolls, i aquells senyorsos tan plens d'urc i de vanitat han callat com uns morts i han hagut de vinciar l'esquena.

Ha estat la nostra venjança. El cas, però, no ens estranya. Vegeu el que passa a Alemanya: és entre els prussians on es recluten els junquers més enravenxinats i els oficials més tifarols i—al mateix temps—els millors porters de Grand Hotel. És a Prússia on es troben les espínades més dures i les enganeres més vinchadanyes.

(Segueix a la pàg. 4)

SOCIALISME I BOLXEVISME

II

El bolxevisme com a derivació del jesuïtisme

9. La bona fe

Prescindint de faramalles externes i de coloraines formals i anant a dissecar l'entranya més íntima del règim bolxevista actual—i és segur que mai no ha estat gaire diferent—ens trobem davant d'una doctrina de govern de la més rànica tradició: la de la Companyia de Jesús.

Jo no dubto—ningú no dubta—que els homes que avui tirantitzen l'Orient no estiguin animats del màxim fervor socialista. Tots ells desitgen sincerament i amb el màxim entusiasme elevar el seu poble per damunt de la barbàrie ancestral i conduir-lo cap a futures realitzacions veritablement comunistes. També crec que llur aferissada duresa—tan fora del sentit humanista de la nostra tradició occidental—té una explicació que es pot fer valer com una excusa: la creença que el mètode emprat per ells és el que més aviat podrà menar-los cap al nou règim cobejat. Si és així, ¡que importen els dolors, els sofriments i les víctimes! Als propis ulls tot està justificat.

Certament, jo estic plenament convençut de l'absoluta bona fe dels homes que regeixen els destins de la U. R. S. S. i em plau de proclamar-ho als quatre vents. Però, per això, justament, m'esborrona la situació del poble rus. La història ens demostra que Felip II, Torquemada i Calví foren—també—homes de bona fe. Tots els grans victimaris han estat homes de bona fe. La bona fe—el convenciment espès i compacte, la seguretat de la possessió de la veritat absoluta—és, precisament, la característica preeminent dels homes curts de gambals. Com més tancats són a les llums de la raó, més bona fe, més il·luminisme, major esperit

Una de les condicions prèvies per a arribar al comunisme resideix en la cultura. - LENIN

messiànic. Jo no crec que cap dels dictadors d'envergadura que han passat per la història hagi estat un farsant ni un simulador, com suposen alguns. L'home que es troba amb un ceptre simbòlic bé per haver-lo heretat del seu pare, bé per haver-lo conquerit amb la seva audàcia a l'hora del combat, bé per haver-li plogut del cel pel joc facciós de les circumstàncies (que de tot hi ha), quan es veu aixecat per damunt l'incomptable ramat multitudinari, es troba, automàticament, portat a creure's ell mateix un ésser d'excepció per damunt dels homes, un superhome providencial, un salvador del poble. Es troba portat a sentir-se elegit—per la Providència o pel destí còsmic—per a l'acompliment d'una missió històrica. Carles V hi creia amb els ulls clucs en aquesta elecció divina. N'estava tan segur que, ell—catòlic fervent—, s'atrevia a plantar cara i a fer passar pel cercol el propi Papa de Roma. I no cal anar tan amunt a cercar els exemples. en un pla grotesc en tenim un que cau com l'anell al dit: Primo de Rivera. Al cap de quatre dies de passar de la barrila llorda del *cabaret* a les altures solennials del Poder, i de respirar l'abjecta bavarada del núvol de turiferaris que s'agombola sempre entorn del qui mana—com el núvol de mosques golafres que es precipita damunt el palté, encara fumejant—estava més convençut que Déu de la seva funció messiànica. Tothom li ho feia creure i el seu interès subconscient conspirava perquè els donés la raó. Com més pobre d'esperit i més clos de cervell és el dictador, major és també l'abjectió que al seu entorn es congria. Més li fa radar el cap l'encens infecte de l'adulació i menys accessible esdevé a les veus de la

lògica i del bon sentit. Els molins de vent són gegants de bo de bo. Per cada Napoleó intel·ligent hi ha cinquanta Nerons amb la medulla reblanida i cent Primos de Rivera cofois, analfabets i contentons. Esgarrifa pensar el nombre de demagogos sense suc ni bruc—sense cultura i sense intel·ligència—que han pogut tenir a les mans els més coactius ressorts del poder. Stalin és un d'aquests. Les seves obres ho palesarien amb escreix si Trotski no ens ho hagués demostrat a bastament amb les seves diatribes.

I bé; és probable que, pel que fa al resultat de les consciències, la doctrina d'estat més semblant a la de la U. R. S. S., de totes les que s'han fet servir fins avui per a esclavitzar els

esperits, hagi estat la que féu famosa la República Jesuítica del Paraguai. No hi fa res que els mètodes coercitius emprats pels bons fills de Sant Ignasi fossin bon xic més suaus. El dogmatisme, la disciplina, el concepte de la llibertat, la condemna del lliure examen i el principi inhumà i immoral que la fi justifica els mitjans—característics del bolxevisme—són doctrina jesuítica de la més pura, són esperit de Loyola de la bóta del recó.

El tema és certament ben temptador—se'n podrien fer uns quants llibres—; però la llargada d'un article té unes fetes insurmontables i no vull curullar la plana perquè no me'n facin retret. M'hauré de cenyir en dies pròxims a registrar qua-

tre notes esquemàtiques, que sobraran, però, perquè el lector intel·ligent pugui veure l'armònica correspondència que existeix entre les dues doctrines: bolxevisme i jesuïtisme. Les dues normes d'actuació són dues línies paral·leles. Els jesuïtes posseeixen la veritat i volen imposar-la a la força; són soldats de Jesucrist i han vingut a fer la guerra al mal. El cas dels bolxevistes és idèntic i la seva escola és tan dogmàtica com la dels primers. Si educació és essencialment llibertat (i no pot ésser altra cosa), no hi ha res tan antieducador com l'escola bolxevista.

Que cap malhiat no sospiti que això siguin simples afirmacions gratuïtes. Podria aclaparar-lo amb dotzenes de documents fefaents. Una mica de paciència, i ho veurem el disabte que ve. Si tots som vius.

RAFAEL CAMPALANS

IMPULSOS GENEROSOS

La joventut es desperta. I es desperta degut al soroll de les petites revolucions electorals, essencialment polítiques, operades suara. Anyades i més anyades d'immobilitat l'havien abal·lit, l'havien atrofiat potser. Pocs joves, i en activitats clandestines i disperses, treballaren en aquella època de jou que sofria el poble. A la immensa majoria de la joventut d'aleshores—1923—potser estaria bé que li diguéssim que no vivia, no pensava, no lluitava... Només creixia. En l'edat de l'assimilació dels ideals que han de guiar els nostres passos i accions, en l'edat més crítica de la formació política i social, aquells militars analfabets i servidors de l'egoisme burgès, desapiadats, a tots aquells que dient-se patriotes escrivien correctament el català i portaven ostentament un llacet a la solapa, però deixaven créixer una joventut buida. Salvarem, però, lloabilíssimes excepcions. Aquella època es passà mig clandestinament i amb tremolors de por, entre Sants Jordis, sardanes i aplècs.

La joventut començà a entrar en acció quan senti el fuet de la policia que li petava per les costelles. Quan veié la seva pròpia sang, obrí els ulls i pogué veure a frec seu la tragèdia monstruosa que l'anava embolcallant, entrant a la lluita amb el pit ple d'odi a la militària, al caciquisme i a la faramalla plutocràtica pseudo-política que protegia en estret cercle les sinistres idees i accions de l'Arlegui, Anido, Alfons... La mateixa púrria que cucteja "republicanament" sota el signe de la llibertat.

Quan a la joventut li tocava el torn d'entrar a la vida per la porta dels neguits del treball, hi entrava amb l'ànima completament buida de passió i d'instint de classe, el gran factor alimentat astutament per la burgesia per a fer que les injustícies s'eternitzessin.

Potser la joventut que tingué el dissort de viure aquells anys d'oprobri s'haurà sentit ofesa per més d'un retret o d'una crítica mal enfocada que algú

hagi pogut adreçar-li. En honor d'aquella joventut i d'aquells homes que no pogueren lluitar com haurien volgut, hem de dir que no en tenen cap culpa. En aquestes hores serenes en què esguardem una nova ruta social que no en veiem la fi, hem de fer un retret, perquè la joventut el tingui present, a aquells homes que monopolitzen el seny i que serviren la monarquia, a aquells homes curosament guardadors dels interessos creats, a aquells famosos tècnics servidors de l'egoisme burgès, desapiadats, a tots aquells que dient-se patriotes escrivien correctament el català i portaven ostentament un llacet a la solapa, però deixaven créixer una joventut buida. Salvarem, però, lloabilíssimes excepcions. Aquella època es passà mig clandestinament i amb tremolors de por, entre Sants Jordis, sardanes i aplècs.

La joventut començà a entrar en acció quan senti el fuet de la policia que li petava per les costelles. Quan veié la seva pròpia sang, obrí els ulls i pogué veure a frec seu la tragèdia monstruosa que l'anava embolcallant, entrant a la lluita amb el pit ple d'odi a la militària, al caciquisme i a la faramalla plutocràtica pseudo-política que protegia en estret cercle les sinistres idees i accions de l'Arlegui, Anido, Alfons... La mateixa púrria que cucteja "republicanament" sota el signe de la llibertat.

La joventut, quan senti la mà o la pota del militar que l'esclavitzava llança un plany, més que no pas una allocució, a la joventut que vegetava políticament o social a les regions polars. I aquell ambient caldejat d'indignació hem vist que ha ajudat a produir una transformació, essencialment política, arreu de les terres d'Ibèria.

Però aquella època de lluita no ensenyà gaire cosa més que destruir, perquè no podia fer-se altrament. Ara, feta ja una estimable revolució política, cal iniciar les rutes constructives del nostre ideal socialista. I la generació actual és innegable que té molta feina a fer si vol, si sent la responsabilitat que li ha portat un capgirament polític.

Aquests dies passats, d'ambient electoral, han deixat entreveure l'entusiasme i la revifalla de la joventut cap a una tendència netament socialista. I volem ésser optimistes pel futur de la U. S. C.

La manca, però, d'una educació política i social adequada fa planar de seguida una onada d'indiferentisme que no s'esvaeix fins que ve un altre dia electoral, de brega, sense saber que un dia de brega és el fruit de cent dies de repòs, d'estudi, de capacitació, de lluita contra nosaltres mateixos, contra el nostre jo... Activitat no és pas escàndol. Hem de procurar vèncer l'indiferentisme.

(Segueix a la pàg. 4)

(«Teatre Català» de 29-X-32 publicava aquest article del nostre col·laborador J. Roure i Toren, que creiem interessant de reproduir.)

EL TEATRE D'AVUI

El teatre és un art caduc. S'ha parlat molt de crisi del teatre català; però, per bé que a casa nostra la sentim més acusada per culpa de la manca gairebé absoluta d'autors solvents i de les mirades baixes de sostre, asfixiants, del que en diem empresaris, cada poble parla de la crisi del seu teatre. És una fatalitat; i res, per nobles que siguin les intencions, per reeixides que resultin les provatures, no podrà tornar al teatre la seva algidesa d'antany.

El teatre ha passat, i per excel·lents que siguin les obres que de tant en tant vibrin en les llotges escèniques—d'ací o de més enllà—no es podrà operar el revifament teatral que molts esperen. Crec que la generalitat de la crisi hauria de fer-ho comprendre així a tothom, àdhuc a aquells que es pensen encara que tot és degut a una o a diverses causes secundàries i, per tant, passatgeres.

La vida és caminar endavant, és ininterromput dinamisme. El que ahir ens sorprenia per la seva actualitat cridanera, avui ens fa riure i ens fa estrany que mai ho haguem pogut utilitzar. La guerra europea, altrament, va cagarir totes les valors, i aquesta profunda transformació revolucionària marcà un altre ritme a la nostra manera d'ésser. El maquinisme ha simplificat les coses. Tot art que no sigui funcional és inadaptable; i el seu valor serà el que sigui, vo-

lem suposar inclús que depassarà com a art el més pur d'altres temps, però no tindrà el gran mèrit de la contemporaneïtat.

L'art d'avui ha de complir la seva funció, harmònica amb les necessitats i el pensar i el sentir de l'avui. És incompreensible, en els nostres dies, l'art per l'art, entenen per tal la creació de bellesa pel gust—o per la necessitat—de crear-la i sense perseguir cap fi social. Els nostres temps rebutgen el superflu.

No és la bellesa—entenguem-nos bé—el que ha passat, sinó la bellesa pura, la bellesa nua d'atributs. Mai no podrà ésser bona una obra literària sense art, de la mateixa manera que l'art pur—tan car encara a la majoria dels escriptors catalans—no podrà emocionar els homes incorporats a l'avui. L'art és la vestidura necessària per a la suggestió, indispensable a la vàlua, d'una obra dels nostres temps. Ni més ni menys que la vestidura! És el que dona categoria al llibre; també, allò que fa més eficient la funció que ha de complir tot llibre.

La literatura pura és quelcom burgès; cerca el distreure el lector, el fer-li passar una bella estona amb l'interès de l'argument o el pessigolleig de l'estil o del vers; l'art literari, en el millor dels casos, acorda el repòs a l'esperit. La contemporaneïtat exigeix que a aquestes qualitats s'hi afegeixi—moltes són les

obres modernes i antigues que ho tenen—la utilitat.

La documentació, el foment de la rebèl·lia, el plantejament de problemes que posin en tensió la intel·ligència reportant evidents guanys a la vida de l'home, la crítica i la destrucció de falsos valors i institucions i l'exposició d'idees, els xocs psicològics que desperten els sentits i enriqueixin els coneixements són imperatius de la literatura moderna. Avui, no es comprèn altra cosa; i a condició, encara, que tot es faci amb la sensibilitat del moment, ajustat a les necessitats actuals, que, per ara i tant, cada dia s'accentuaran més sense transformar llur essència. Aquesta és la missió de l'art: donar vivacitat, fer alenar la literatura que la manera d'ésser dels homes contemporanis exigeix, auxiliar amb la màxima eficàcia la seva funció.

¿El teatre respon a aquesta sensibilitat? Intrínsecament, no. L'obra teatral més realista és una ficció que intel·lectualment fa riure. És absurd que uns homes fingixin viure una acció, un problema, que tots sabem que no viuen. El marc esquifit i postis d'un escenari no podrà mai contenir tota la paraula que en el llibre, que en la literatura és indispensable; el teatre és una cosa limitada.

(No estableixo cap paral·lel amb el cinema perquè una i altra manifestació no tenen res a veure; considero, doncs,

un bàrbar error el cinema dialogat. Altrament, un paral·lel ens portaria massa lluny.)

Però mentre les masses populars restin ineducades, el teatre té una poderosa raó d'existir. És una arma en mans d'aquell que pot esperonar el poble, que pot llançar-lo a la brega, que pot elevar-lo de nivell. Element de passió, de lluita: aquest és l'únic teatre d'avui, l'únic teatre possible dels nostres temps. Sóc declaradament enemic de tot intermediari, i, per tant, també de l'intermediari entre l'obra d'art i el poble; rarament l'actor està just, puix que el professionalisme mercantilitzat no li deixa comprendre l'obra en el seu valor precís. No obstant, l'actor té corporeïtat davant el públic, apareix retallat i s'agegant a mesura que el seu paper creix en intensitat. El poble sent la seva pròpia veu ignorada, interpretada per algú del poble, per algú que podria ésser qualsevol dels espectadors. El teatre és la literatura que entra pels ulls, que desperta els cors i els cervells sense necessitat de fer cap esforç. El teatre, per tant, no ha d'abastar tots els aspectes de què disposa la literatura d'avui, sinó tan sols d'aquells apassionants, combatius, que puguin arborar i fer sentir el que un llibre aconseguiria en una zona més limitada.

Quan una obra requereix esforç in-

tellectual, no val la pena d'emprar el teatre; la novel·la, per exemple, tractarà l'assumpte amb més amplitud.

Però seria un error igualment sensible caure en el truc mitínes. El teatre polític no té mai més eficàcia que el míting. Teatre de combat, de lluita; teatre de passió encomanadissa i fina com el fuet. Simplement!

Aquesta necessitat de desvetllar el poble és el que fa que aprofitem i haguem d'utilitzar un art caduc.

Arreu, el teatre està en crisi. Però a la U. R. S. S. i a Alemanya el teatre es manté viu. I és que aquests dos pobles respon a la realitat; i si a les repúbliques soviètiques el teatre polític abunda i apassiona a gent partidista, les obres d'aquest gènere moren tot just han fet la seva brillant aparició, i en canvi roman el veritable teatre social. També es manté als Estats Units d'Amèrica, no obstant ésser més intel·lectual; tal vegada trobariem l'explicació en la vida atrafegada d'aquell poble caòtic, els ciutadans del qual no tenen lleure per a l'espectacle i la lectura separatament i cerquen alhora ambdues coses.

A Catalunya sembla que no ens hagi arribat encara l'alè del món. El nostre teatre mor de fàstic sense haver aconseguit cap de les fases del teatre mundial. I mentre les empreses veuen les butaques del local buides i de tant en tant ocupades per un públic amant de la major poca-solta, cap empresari no comprèn que faria un bon negoci establint l'únic teatre que avui és possible.

Els pressupostos i la bogeria bèlica

"Los Gobiernos deben ser modestos para los gastos suntuarios y de guerra."

BESTEIRO.

No és pas gens estrany que en aquest país—em refereixo a Espanya en general—la gent no vulgui creure en la política a l'ús i sigui en aquest àmbit completament escèptica. La majoria dels que hi creuen s'ha de confessar que són persones d'una bona fe extraordinària, sobretot si amb voluntat lluitent, sense contaminar-se amb la moral tan viciada que dintre la majoria dels partits es respira. Moltes vegades volem convèncer-nos nosaltres mateixos que la cosa pública no és possible que vagi per camí diferent del que la porten els que la dirigeixen; però no tenim més remei que reaccionar i sublevar-nos davant els sofismes que ens volen fer creure que no hi ha altre camí a seguir.

Són, al nostre entendre, un error màxim les xifres del pressupost espanyol per a 1933, tal com es presenten a l'aprovació de les Corts de la República.

En primer lloc, la quantitat global és exorbitant. (El senyor Carner havia anat a anivellar el pressupost. Aquestes foren les seves manifestacions en encarregar-se de la cartera de Finances. És probable que després de pensar-ho millor rectificqués la bona intenció que de principi portava.) De moment es calcula amb un dèficit inicial de 550 milions de pessetes. Després de les disbauxes dels últims anys de Monarquia, després d'un primer pressupost de la República amb 500 milions de dèficit, que en segueixi un altre com el d'aquest any, quan s'esperava una reducció de despeses, és un veritable sarcasme.

Tothom creia que la República introduïa grans reformes en els serveis de l'Estat i que amb poc temps això marxaria com unes sabates velles amb mitges soles.

Per tal d'ésser breus, examinem només el que ha passat en un ministeri, en el que tothom té els ulls fixos: el de la Guerra, el de les grans (?) reformes.

Compararem números. No hi ha lògica més contundent. En el darrer pressupost de la Monarquia, subscrit per Wais, totes les despeses pugen 459 milions de pessetes en el ministeri de la Guerra; en el pressupost actual, pugen en el dit ministeri 423 milions de pessetes. De moment, això fa semblar que hi ha un descens de 36 milions a favor del 1933. No ens entusiasmem encara. Tenim, per altre cantó, que s'han suprimit gran nombre de regiments, divisions senceres; que han passat a retirats uns 10.000 caps i oficials. Només tenint en compte aquests detalls i fent uns càlculs proporcionats a les reformes hi hauria d'haver hagut, en el ram de Guerra, un estalvi al voltant de 150 milions de pessetes. No ens aturem pas encara aquí i anem observant el pressupost. En l'article 9, Secció de "Clases pasivas", hi ha 111 milions de pessetes per als militars retirats segons les lleis de la República. Si a l'anterior quantitat de 423 milions de pessetes n'hi afegim 111 i del resultat en treiem 459 (el càlcul és ben senzill), tindrem que l'actual pressupost de Guerra puja 75 milions de pessetes més que el darrer que feu la Monarquia.

Per a això tantes reformes? Perquè el país, cada dia més aclaparat per la fam, hagi de pagar aquesta quantitat exorbitant per a sostenir un exèrcit que el poble no voldrà utilitzar mai? No veieu, homes d'Estat, que la maledicció guerra és morta, que els nous procediments de lluita la maten abans de néixer? No veieu que la guerra no seria

d'exèrcits contra exèrcits? O és que no viviu al dia? Per què, doncs, aquest malbaratament? És que ens volem fer combregar amb rodes de molí?

Si, malgrat tot, aquesta disbauxa en el pressupost de Guerra no tingués més importància que la material, es podria tenir paciència. Però si s'aprova tal com ha estat projectat, causarà un estrall moral al país impossible de remeiar.

Molta gent de bona fe, esperançada que el Partit Socialista no voldria ésser còmplice de semblants bogeries, i que havia posat les seves il·lusions en aquest ideal, no podrà reprimir una ganyota de fàstic i de decepció.

És hora que els companys del P. S. O. facin examen de consciència i meditin el que quedarà darrere d'ells si el poble que avui els segueix perd, per llur culpa, la confiança en el socialisme. Les idees s'aguanten immaculades en tant els homes que les encarnen no les fan servir per a abrigar baixes concupiscències. Sentim dintre nostre el ressò de les paraules que en un miting de doc-

trina, celebrat a Saragossa el primer de maig de l'any 1930, el camarada Besteiro pronunciava: "Los Gobiernos deben ser modestos para los gastos suntuarios y de guerra, pero atrevidos para promover reacciones culturales en el país." Quina impressió més fonda ens feien aquestes expressions! Quina figura de gegant la de Besteiro, en aquells moments, parlant pur socialisme directament al poble! Quina por tenim que totes aquestes figures del socialisme espanyol s'empeïteixin, convertint-se en polítics vulgars!

El socialisme travessa a Espanya—segons la nostra manera de veure—el moment històric més transcendental de la seva existència. Cal que les seves personalitats de més relleu es donin compte de la seva enorme responsabilitat com a socialistes.

Com celebrarem que algun dia no hàgim de cridar a ple pulmó: "No, aquest socialisme no és pas el nostre, no és pas el nostre!"

MARCEL-LÍ AUDIVERT

El I Congrés general d'Empleats i Tècnics de terres catalanes

La darrera Assemblea de la Federació d'Empleats i Tècnics de Catalunya va acordar, per unanimitat, i enmig d'un gran entusiasme, la celebració d'aquest Congrés extraordinari el qual, ultra intensificar els lligams de companyonia i amistat que uneixen els empleats de comerç i tècnics de la indústria de Catalunya, València i Balears, té per finalitat primordial plantejar i resoldre, tènèrjament, tots aquells problemes de caràcter social i econòmic que interessin als nostres companys.

Si bé creiem innecessari i funest un dogmatisme tanca que pretengui resoldre la gama immensa de problemes que la realitat planteja per mitjà d'unes quantes fórmules simplistes i estereotipades, també creiem impropedient i funest l'absència absoluta de doctrina i el far-ho tot a la improvisació i al sentit comú. El punt just, al nostre entendre, és tenir preparades les solucions oportunes per a cadascun dels grans problemes socials que té plantejats el nostre estatment, sense perjudici que, quan arribi el moment d'aplicar-les, introduir-hi aquelles rectificacions que la realitat aconselli.

Cridem, doncs, tothom en aquesta noble tasca col·lectiva d'estudi i de treball. Cridem no solament els Centres i Sindicats d'Empleats i Tècnics de Catalunya, València i Balears, sinó que cridem també, individualment, tots els seus socis i adherits. Cap aportació, per modesta que sigui, no serà rebutjada. És entre tots que hem de formular el pensament de la nostra classe en aquest any gloriós de 1933 en el qual Catalunya—nucli irreduïble de la nostra col·lectivitat nacional—tornarà de nou a entrar pel camí de la llibertat i de la responsabilitat.

El Comitè Executiu de la Federació, en una de les seves últimes reunions, va aprovar aquestes normes preliminars per a l'organització del Congrés:

I. Les entitats d'Empleats i Tècnics que patrocinin el Congrés, nomenaran cadascuna dos delegats, el conjunt dels quals constituïran la Junta organitzadora del Congrés, la qual designarà del seu si els companys que hagin d'integrar el Comitè Executiu.

II. Seran congressistes tots els Empleats de Comerç i Tècnics de la Indústria que pertanyin a una entitat patrocinadora del Congrés i hagin demanat llur inscripció dins el termini fixat per la Junta organitzadora.

III. La Junta organitzadora assenyalarà la ciutat i la data de celebració del Congrés i establirà també el termini per a la presentació de temes, el qual termini haurà d'ésser 45 dies abans de la data assenyalada per a la celebració del Congrés.

IV. Tots els congressistes podran presentar un o més temes, amb les corres-

ponents conclusions provisionals, per a la seva discussió i aprovació. Tanmateix la Junta organitzadora podrà rebutjar, pel vot de les tres quartes parts dels seus membres, aquells temes que per la seva naturalesa s'apartin de la finalitat del Congrés.

V. Vint dies abans de la celebració del Congrés, la Junta organitzadora repartirà a tots els congressistes el text dels treballs acceptats i el de llurs conclusions provisionals. Si la Junta organitzadora ho creu necessari, podrà agrupar els expressats treballs en dues o més Seccions, i en aquest cas en ésser distribuïts als congressistes se'ls preguntarà a quina Secció volen inscriure's.

VI. Una vegada acabat el Congrés es publicarà una Memòria en la qual figurarà un extracte de les discussions sostingudes i el text de les conclusions aprovades. Aquesta Memòria serà elevada a cadascuna de les entitats patrocinadores del Congrés, i un exemplar de la mateixa serà distribuït a cadascun dels congressistes.

Tots els Centres, Associacions i Sindicats d'Empleats de Comerç i Tècnics de la Indústria, de Catalunya, València i Balears, pertanyin o no a la F. E. T., que estiguin d'acord amb la celebració d'aquest Congrés, poden, des d'ara, trametre llur adhesió al nostre estatge social: Rambla Santa Mònica, 25, segon.

Impulsos generosos

(Continuació de la pàg. 3)

Políticament, estem situats a un nivell propi del temps. Tenim República. Socialment, no. Cal donar un contingut densament socialista a la República. I aquí és el punt just on discrepem de molts republicans de toda la vida... i de molts joves.

En l'aspecte social, que afecta tant als treballadors, encara no s'ha trobat èficament en homes que es deien d'esquerra aquella col·laboració i aquella germanor que un dia ens uní per a enderrocar el rei. Però avui, en voler anar més enllà de la forma, en posar-nos netament en front del desballestat sistema econòmic actual, s'ha establert una separació dolorosa, però necessària, entre els republicans. S'han definit els límits: dreta i esquerra. Vells i joves. Els uns han arribat ja a la meta, i els altres tot just han posat els peus al camí novíssim a emprendre.

I el grup que marxa amb pas ferm i decidit deixa encara aquelles cledes de joventut de què parlava més amunt en aquest article, joventut indiferent que guaita l'inusitat espectacle d'una valenta escissió, espectacle que la deixa perplexa al bell mig de la balança del present i del passat. Una part de joventut sent la influència de l'educació egoista i vella que li demana l'adoració mística a les runes del passat, representades en l'ordre actual ple d'injustícies. I una altra part de joventut sent els impulsos autèntics que la neguitegen, i amb la vista segueix delitósament aquells companys que marxen camins enllà, en cerca de nous companys per a construir una nova justícia, una nova moral...

N'hi haurà que restaran indecisos eternament—ànimes decrepites ja—i restaran entre vells prejudicis, entre tenebres, i seran una nosa. Altres, amb un impuls més fort que les mesquineses del propi egoisme a costa de la misèria dels altres, sentiran que la joia se'ls desborda dintre el pit en fer una obra profundament humana d'anar als rengles socialistes, i correran cap als companys que avancen per a donar-los la mà.

PERE ESPANYOL

**PER A
RENTAR
NETEJAR
DESINFECTAR**

**FÀCILMENT, RÀPIDAMENT
ECONOMICAMENT**

**DONA
SATISFACCIO COMPLETA**

PAQUETS DE 1 i 2'70 PESSETES

NO HI HA SOSA, NI ESCATES, NI SABÓ

FILL D'E. BRUGUERA - Avinguda 14. Abril, 383 - BARCELONA

Les eleccions a Bèlgica

(Continuació de la pàg. 1)

tència, que aquí precisament no ha estat el bloc catòlic, sinó la Lliga. El que confirma allò que tots ja sabem: que la burgesia, més que ideals, defensa interessos econòmics. I aquest augment de vots dels catòlics ha perjudicat els socialistes, fent-los perdre alguns llocs. De totes maneres, l'interessant per a nosaltres és que aquests no solament no han perdut vots, sinó que n'han tingut més que mai.

Per altra part, també han progressat els comunistes, que de 43 mil vots han passat a 64 mil, pertocant-los 3 llocs. Abans no en tenien cap.

Resumint. La nova Cambra ha quedat constituïda amb 78 catòlics, 73 socialistes, 24 liberals, 3 frontistes o nacionals flamencs i 3 comunistes.

Segons *Le Temps* de París, periòdic tan burges com la nostra *Vanguardia*, els catòlics estan profundament dividits. Els flamencs i els valons catòlics estan en situació més oposada que en qualsevol altre partit; els conservadors es troben en front dels demòcrates, i els agraris discrepen de les classes mitges. Si en les eleccions últimes han mantingut la seva unitat—afegeix *Le Temps*—ha estat a força d'equilibris.

Mentrestant, segons el mateix periòdic, els socialistes es mantenen molt més units i tenen un programa ben precís.

La situació del partit socialista belga és relativament privilegiada; els seus 73 diputats representen el 40 per 100 de la Cambra. El mateix Hitler, ara, no té més que un 37 per 100 dels que componen la Cambra alemanya, o sigui el Reichstag.

No crec pas que l'esdevenidor reservi sorpreses desagradables per al socialisme belga. Podran haver-hi petites oscil·lacions, petits alts i baixos, però la força global la té assegurada per la solidesa de la seva organització i per la capacitat política dels seus militants. Seguirà segurament la seva creixença intensiva i extensiva, esperant un moment favorable en què la situació política i econòmica d'altres pobles més grans els permeti fer el canvi definitiu del capitalisme al socialisme. Mentrestant, va perfeccionant les seves cooperatives, els seus sindicats, gairebé totes les seves institucions d'essència socialista que han d'ésser els òrgans de la societat de demà.

JOSEP COLL CREIXELL

Secció del Districte VI

Aquesta Secció posa en coneixement de tots els afiliats del partit que tots els divendres, a les deu de la vetlla, en el seu estatge social (Provença, 131, baixos) es discuteix sobre el programa mínim del nostre partit i la manera més adient de portar-lo a la pràctica.

Secció del Districte VIII

Avui, dissabte, a les deu de la nit, continuació de l'assemblea ordinària, per a acabar de tractar l'ordre del dia.

**Unió
Socialista
de
Catalunya**

Mifings i Conferències

AVUI!
Conferència de Joan Fronjosà al Centre Català Mutualista (Sindicat Agrícola de Sant Joan Despí), a les vuit de la nit. Tema: "Sindicalisme i Socialisme".

DEMA
Conferència a la Secció del Districte VIII (Montmany, 24), a les cinc de la tarda, en commemoració de l'aniversari de Pau Iglesias. Tema: "L'obra socialista de Pau Iglesias".

Conferència del diputat En Joan Fronjosà a la Secció del Districte III (Sant Gervasi, 34), a dos quarts de dotze del matí. Tema: "Perspectives del Parlament de Catalunya".

DESEMBRE 14
Conferència del company Lluís Ardica al local de la Secció del Districte VI (Provença, 131, baixos), a les deu de la vetlla. Tema: "Marxisme i Post-Marxisme".

L'Ateneu Polytechnicum parla...

(Continuació de la pàg. 1)

existència i desenvolupament. Mes avui tenim fe en Catalunya i esperança en els seus destins. Creiem que d'aquesta nova democràcia que té per allionament tres segles de postergació sabrà escollir el camí per a mantenir-se, cedint a les joventuts obreres estudioses totes aquelles reivindicacions que de dret els pertocuen i que els són indispensables per a satisfer les seves ambicions culturals. La data d'avui, 6 de desembre de 1932, marca una fita inesborrable en la història del nostre poble català. Les noves Corts Catalanes que avui s'inauguren seran benèdics o maledics per les generacions futures, segons el camí que emprenguin. Cal escollir-lo bé, ja que els fets s'incorporen al temps i amb aquest passen a la història. Que ompli els cors de tots, catalans, la joia de l'optimisme i ajudem amb el nostre amor i entusiasme a estructurar la nova Catalunya que avui neix plena d'anhels de Justícia Social i de Solidaritat Humana.

TIP. CATALANA - Vich, 16 Tel. 78785 - Barcelona

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Coris, 678, 1.ª - Tel. 16871

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats

S'ha posat a la venda el llibre d'en CAMPALANS

Hacia la España de todos

(Paraules castellanes en defensa de l'Autonomia)

Pròleg d'en **Gabriel Alomar**

5 PESSETES